

Kampen mot forskjellene - for et **sosialistisk Trøndelag**

VALGPROGRAM FOR RØDT TRØNDELAG 2019 - 2023

Kampen mot forskjellene - for et sosialistisk Trøndelag

Forskjellene i samfunnet har økt - uansett hvilke partier som har styrt. Kvinner tjener bare 87% av det menn gjør. Svært mange opplever real-lønnsnedgang. Pensjonene underreguleres, og eldre sliter med å få endene til å møtes. I Trøndelag er det økende barnefattigdom, stadige nedskjæringer i offentlig sektor og lange avstander til serviceinstitusjoner i mange kommuner. Små kommuner sliter med fraflytting, og viktige institusjoner blir stadig sentralisert. Rødt arbeider for å endre samfunnet gjennom kamp mot det som skaper forskjeller og truer lokalsamfunnene. Trøndelag skal være et fylke for alle!

Alle har ikke like muligheter. De som vokser opp i dag er de første på over 100 år som risikerer å ikke få det bedre enn sine foreldre. Ikke fordi samfunnet vårt er fattigere enn før, men fordi velstanden er urettferdig fordelt. Private særinteresser vinner fram på bekostning av fellesskapets interesser. Avstanden mellom folket og den politiske eliten bidrar til at demokratiet undergraves. Rødt ønsker å fjerne disse forskjellene, og utvide demokratiet til et sosialistisk samfunn.

Sentralisering og privatisering angriper hele lokalsamfunn. Trusler om nedleggelser av universiteter og sykehus skaper ikke bare usikkerhet for innbyggere, men også for næringslivet. Samtidig skaper anbudsordninger problemer for transportsektoren. Dette taper alle på - reisende som arbeidere i transportsektoren. Kollektivtilbudet har nå blitt så dårlig i distriktene at det ikke er et alternativ for folk. Rødt vil bygge opp et godt transporttilbud som alle kan få nytte av - ikke bare noen få i urbane strøk.

Sentralisering - en trussel mot lokaldemokratiet

Rødt vil ha levende distrikter med økt verdiskaping og nye arbeidsplasser innenfor de rammene naturen setter. Trøndelag er rikt på naturressurser som historisk har gitt grunnlag for spredt bosetting. Rødt vil sikre fortsatt bosetting i distriktene. Bygdene opplever en voldsom sentralisering. Offentlige etater fjernes: lokalsykehus med fødetilbud og akuttberedskap nedbygges eller nedlegges og posttjenesten blir redusert. Det betyr færre arbeidsplasser og færre kompetansesarbeidsplasser. Avfolking av distrikts-Norge er ingen naturlov, men skyldes at den økonomiske og politiske sentralmakta, ut fra snevre økonomiske perspektiver, sentraliserer. Rødt vil ta hele landet i bruk og støtter distriktenes kamp mot sentralisering og for lokal forvaltning. Rødt er mot at stadig flere beslutninger som burde vært tatt av arbeidere og innbyggere i lokalsamfunn i større grad blir tatt i lukkede rom utenfor både fylkets og landets grenser. Et eksempel på dette er når tyske kraftselskaper råder over frøyværingenes felles ressurser. Våre folkevalgte arbeider for åpenhet og innbyggernes rett til innsyn. Lokalbefolkninga må ha mulighet til å skaffe seg kunnskap og innsikt for å kunne delta aktivt i politiske beslutningsprosesser. Det er et avgjørende prinsipp for et velfungerende lokaldemokrati.

Rødt er mot innføring av fylkesråd i Trøndelag fordi dette flytter politiske beslutninger vekk fra åpne folkevalgte organer og over til lukkede prosesser i fylkesråd og administrasjon. Rødts lojalitet ligger hos innbyggerne – ikke hos politikerkollegiet. Vi oppfordrer alle til å be om innsyn i saker som angår dem, og stille krav til åpenhet fra politikerne.

Rødt vil arbeide for:

- Levende lokalsamfunn
- å opprettholde tilbudet campus Namdalen og andre studiesteder ved Nord universitet.
- At det skal avholdes flere folkeavstemninger
- Tilgjengelige og åpne prosesser i alle folkevalgte organ
- Å hindre at viktige hjørnesteinsbedrifter sentraliseres
- Å legge til rette for treforedlingsindustri
- Å legge til rette for miljøvennlige marine næringer slik som for eksempel taredyrking og utslippsfrie oppdrettsanlegg
- At flest mulig skal ha tilgang på bredbånd med høy hastighet

Videregående skole

En god skole for både yrkesrettede og studieforberevende fag skal inkludere alle, og få elever ut i fast jobb. I dag er skolen best tilpasset elever som mestrer teoretiske fag, og har foreldre med høy utdanning. Resultatet av dette er blant annet dårligere læring, mistriksel og frafall. Rødt mener at skolen skal legge like stor vekt på teoretisk og praktisk læring. Det er viktig med forsvarlig bemanning som sikrer tett oppfølging av alle elever.

Nedgangen i elevtallet i distriktene legger press på de små distriktsskolene. Selv om det blir færre elever blir ikke avstandene mindre. Den offentlige skolen skal tilby variert pedagogikk og et godt skoletilbud innenfor studiespesialisering, idrett og musikk, dans og drama, uavhengig av bosted. For å sikre dette må vi hindre private aktører i å undergrave den offentlige skolens opptaksgrunnlag. Private videregående skoler tapper de offentlige budsjettene, og gjør det vanskeligere å opprettholde en desentralisert og balansert skolestruktur. Rødt er mot at det skal gis tillatelse til å opprette flere privatskoler i Trøndelag, og mener at den videregående skolen skal drives i fylkeskommunal regi.

Rødt vil arbeide for :

- Flere lærere (maks 20 elever pr. lærer på studieforberevende linje, maks 12 elever pr. lærer på yrkesfaglige linjer)
- En fortsatt desentralisert skolestruktur. Ingen videregående skoler skal legges ned. Distriktsskolene skal bestå som egne enheter
- Å gjøre det enklere for videregående skoler å opprettholde små tilbud ved å senke innslagspunktet for smågruppetillegget i finansieringsmodellen
- Lovfesta rett til lærlingeplass, og et mer variert fagtilbud i distriktene
- Krav om godkjent lærlingeordning i fylkeskommunale anbud
- Leksefri skole
- Utvidet budsjett til gratis skolefrokost
- Økt bemanning av helsesykepleiere i videregående skole
- Større rom for å bytte studieprogram uten å miste opplæringsretten, tett oppfølging og rådgiving
- At muligheten til voksenopplæring ikke skal begrenses av tidligere skolegang på videregående
- Å sette i stand Ladejarlen videregående skole som den nye skolen i Trondheim Øst

Arbeidsliv

Bemanningsbransjen har blitt en trussel mot det organiserte arbeidslivet med langvarige midlertidige ansettelser uten stillingsvern. Rødt ønsker at hele faste stillinger skal være normen i arbeidslivet, og vil derfor bekjempe kommersielle bemanningsbyråer.

EØS-regimets anbudspolitik har ført til at mange som før var offentlig ansatte i dag er ansatt eller innleid av ulike kommersielle tjenestetilbydere. Dette er særlig tydelig i kollektivtransporten, der billettsalg, ruteplanlegging og bussdrift er skilt ut i egne selskap. Rødt vil at kollektivtilbudet i Trøndelag skal drives i fylkeskommunal egenregi.

I dag jobber mange i tunge og belastende yrker. Dette gjelder særlig i den kvinnedominerte pleie- og omsorgssektoren med lav bemanning. Rødt vil innføre helsebringende arbeidstidsordninger som gir mer fritid til å leve fullverdige liv. 6-timers arbeidsdag kan være en måte å gi flere innpass i arbeidslivet, bekjempe tidsklemma og samtidig øke produktiviteten.

Rødt vil arbeide for:

- At kollektivtilbudet i Trøndelag skal drives i offentlig egenregi
- Prøveordninger med 6-timers arbeidsdag med full lønnskompensasjon på kommunale arbeidsplasser
- Faglig forsvarlig grunnbemanning og gode vikarordninger i skoler og kollektivtransport
- At alle bedrifter som utfører oppdrag for fylkeskommunen skal ha tariffavtale og likeverdige pensjonsvilkår
- Forbud mot innleie fra kommersielle bemanningsbyråer, og eventuelt arbeide for en fylkeskommunal vikarpool
- At fylkeskommunen kun skal benytte overnattings- og serveringssteder med tariffavtale
- At alle fylkeskommunale stillinger annonseres som hele stillinger

Energi og klima

Rødt vil gjøre Trøndelag til et foregangsfylke innenfor klima og energispørsmål ved å satse på energieffektivisering, forskning og utvikling av nye energiformer, miljøvennlig industri og småskala energiproduksjon. Landbasert vindkraft i natur- og reindriftsområder er imidlertid ikke veien å gå. Rødt sier nei til landbasert vindkraft i trøndersk natur.

Vi vil bruke fylkeskommunale bygg som pilotprosjekter innenfor energieffektivisering. Det finnes et stort potensiale for energieffektivisering gjennom oppgradering av allerede eksisterende vannkraftverk, og store muligheter i industrien. Rødt mener det er nødvendig å gå over fra et bruk og kast samfunn til en sirkulær økonomi.

Rødt vil arbeide for:

- Satse på energieffektivisering i bygg og industri fremfor naturødeleggende kraftproduksjon.
- Å satse på forskning og utvikling av havvind, bølgeenergi og annen miljøvennlig energiproduksjon.
- Å bruke nybygg i fylkeskommunal regi som pilotprosjekter for energieffektive løsninger
- En fylkesplan for oppgradering av allerede eksisterende vannkraftverk
- Et støtteprogram for lavterskel energieffektivisering i husstander som supplement til Enovas ordninger
- Landstrøm i alle havner, og forbud mot fossil fyring på båter i havn
- Å opprette flere offentlige delingstjenester for ulike varer etter modell fra folkebibliotekene og bysykkelordningene

Naturvern

Trøndelag er på landstoppen i tap av inngrepsfri natur. Dette har negative konsekvenser for naturmangfoldet i fylket. I tillegg til store hyttefelt er det spesielt vindkraftutbygginga som er en trussel mot den inngrepsfrie naturen i fylket. Rødt vil ivareta naturen og artsmangfoldet i Trøndelag. Det er også viktig at insektbestanden som er i sterk tilbakegang ivaretas bedre. Rødt vil verne områder som i dag ikke er godt nok vernet, som skog, marine områder, myr og fjellnatur ved kysten.

Rødt vil arbeide for:

- Å stoppe utbygging av landbasert vindkraft
- Strengt krav til arealbruksendringer i vernede og sårbare naturområder
- Ta vare på gjenværende inngrepsfri natur
- En handlingsplan for å ta vare på insekter
- Sikre vern av korallforekomstene i fylket
- At oppdrettskonsesjoner må være basert på utslippsfrie løsninger og resirkulering av avfall
- Å støtte tiltak for å redusere bruken av engangsplast, og opprettholde støtteordningene til opprydding

Landbruk og fiskeri

Trøndelag bør øke matproduksjonen og sjøforsyningsgraden med egne ressurser. Vi trenger et moderne, effektivt og miljøvennlig landbruk med god dyrevelferd. Landbruket er den næringa som best kjenner klimakrisa på kroppen, men er også en viktig del av løsinga. Rødt vil satse på beitebasert landbruk framfor et mer industrialisert landbruk basert på importert kraftfor. Fisken i havet tilhører folket i fellesskap og skal ikke utdeles til noen få redere i form av evigvarende kvoter. Vi vil derfor omfordele kvoter fra trålerne tilbake til kystflåten.

Rødt vil arbeide for:

- Å bedre trønderske bønders inntekts- og produksjonsvilkår betraktelig for å sikre fremtidig rekruttering til næringen, dyrenes velferd, matkvalitet og sikkerhet
- Å sikre en desentralisert næringsmiddelindustri
- Styrket satsing på landbrukslinjer i videregående skole
- Å utnytte beiteressurser og lokalprodusert fôr framfor import av kraftfor
- Å styrke jordvernet
- Å satse på prosjekter for karbonbinding i jord som et tiltak mot klimakrisa
- Å styrke prosjekter med andelslandbruk og bynært hagebruk
- Omfordele kvoter fra trålerne tilbake til kystflåten

Samferdsel, kollektivtrafikk

Rødt vil at flere skal kunne reise kollektivt og prioritere buss og jernbane framfor økning i biltrafikk. Kollektivtrafikken må styrkes både i byen og distriktene. Der det ikke er grunnlag for faste ruter vil Rødt videreutvikle ordningen med bestillingstransport. Vi må av hensyn til matjord og klima ikke bygge mer firefelts motorvei, men i stedet oppgradere og utbedre trafikkfarlige veistrekninger i distriktene, og satse på to- og trefeltsveier med midtdeler.

Rødt ønsker ingen utvidelse av Værnes lufthavn, men vil opprettholde tilbudet ved småflyplassene i fylket

Rødt vil arbeide for:

- Redusere prisene på kollektivtrafikk betraktelig
- At togreiser inkluderes i AtBs prissystem
- At AtB skal innlemmes i fylkeskommunens administrasjon og legges under demokratisk kontroll. Drift av bussene skal skje i offentlig regi
- Alle busselskaper som skal utføre oppdrag for det offentlige, må ha tariffavtale
- At verneombud og tillitsvalgte må tidlig inn i prosesser med endringer i infrastruktur som berører kollektivtrafikken
- Å stanse utvidelsen av Værnes lufthavn, og sørge for vern av Langøra sør
- Å opprettholde tilbudet på småflyplassene Namsos, Rørvik og Røros
- At vedlikehold av vei finansieres av det offentlige framfor usosiale avgifter som bompenger
- At Trønderbanen skal elektrifiseres og bli dobbeltsporet
- Prioritere tog tunneler gjennom Malvik og Forbordfjellet
- Mer godstrafikk over til sjø og bane
- Elektrifisering av sjøtransporten
- Legge til rette for bildeling i de mellomstore byene i Trøndelag

Helse

Rødt vil ha sykehusene underlagt en åpen og demokratisk styringsmodell med folkevalgt kontroll. Fram til 2002 var sykehus en fylkeskommunal tjeneste. Sykehustilbud er infrastruktur, og må avgjøres politisk.

Tennene er en del av kroppen og tannhelse må sidestilles med resten av kroppen når det gjelder prinsippet om gratis helsetjenester. I dag får mange unge voksne dårlig tannhelse i starten av 20-årene når de ikke lenger blir kalt inn og får gå gratis til de fylkeskommunale tannlegene. På kort sikt vil Rødt utvide ordninga som i dag gjelder til 18 år fram til 25 år. På lengre sikt vil Rødt jobbe for at tannhelse skal sidestilles med andre helsetjenester og være gratis for alle – uten egenandeler.

Rødt vil arbeide for:

- Avvikling av foretaksmodellen, og tilbakeføring av spesialhelsetjenesten til fylkeskommunene
- At den offentlige tannhelsetjenesten fortsatt skal drives i fylkeskommunal regi
- At Trøndelag fylkeskommune skal sette av penger slik at alle opp til 25 år kan kalles inn på kontroll og få gratis tannlegehjelp
- At den fylkeskommunale tannhelsetjenesten skal ha en desentralisert struktur med tannlegekontor i hele fylket
- At tilstrekkelige arealer settes av til natur, ferdsel og friluftsområder

Kultur

Rødt mener at en aktiv kulturpolitikk som legger til rette for å videreutvikle og styrke eksisterende kulturtilbud og skape nye, er viktig for å opprettholde bosettingen. Kultur er svært viktig for å skape tilhørighet og trivsel i et lokalsamfunn. Kultur er i seg selv verdiskapende arbeid, og gir i dag mange arbeidsplasser - også i distriktene. Rødt vil støtte aktiviteter og arbeidsplasser innenfor musikk, teater, litteratur og annen kultur for å skape gode lokalsamfunn med et bredest mulig tilbud til hele befolkningen.

Kunst- og kulturlivet er ofte nyskapende, utfordrende og bryter med etablerte sannheter og tilvante rammer. Disse er en viktig faktor for å utvikle nye ideer og drive utviklingen videre, ikke bare i kultursektoren, men også i samfunnet for øvrig

Rødt vil arbeide for:

- Et økt kulturbudsjett som gir mer rom for satsing på lokale tiltak
- Spesielt støtte opp om gratis og lavterskel kulturtilbud som er tilgjengelig for alle.
- Å øke støtta til den kulturelle skolesekken
- Videreføre og øke tilbudet med bokbuss
- Sørge for at kulturarbeid kommer kulturarbeidere og publikum til gode - ikke kommersielle krefter
- Jobbe sammen med fagbevegelsen for å sikre at kulturarbeidere får opptjening av sosiale ytelser som sykelønn, dagpenger, permisjon og pensjon

Trøndelag er et sørsamisk fylke

Den norske staten er bygd på territoriet til to folk: det samiske og det norske. Dette må gjennomsyre arbeidet på alle plan i stat, fylke og kommuner, slik at samiske nasjonale, kulturelle og territoriale interesser blir vurdert i all samfunnsplanlegging der det er relevant, både innenfor næringsutvikling, miljøvern, helse og utdanning og andre.

Rødt vil jobbe for:

- At alle elever i norsk grunnskole og videregående skole skal ha rett til å velge samisk som fag, uavhengig av egen etnisk bakgrunn
- At samisktalende elever skal ha lovfestet individuell rett til undervisning på samisk
- At samiske elever så langt det er mulig skal ha rett til å velge samisk læreplan uavhengig av hvor i landet de bor, og lærere må få utdanning til å gi undervisning også etter samisk læreplan
- Å gi skoler i samiske områder et særskilt vern mot nedlegging
- Jobbe for opprettelsen av "samisk rom" i Trondheim
- Stanse reduksjonen av reindriftas arealer til vindkraft, vannkraft og hytter

Bli med på laget

Bli medlem i Rødt på rodt.no/bli-medlem. Du kan også melde deg inn via SMS: Send «Rødt [navn] [din e-post] [din adresse]» til 2090.

Følg oss på Facebook: fb.me/RødtTrøndelag/

